

Zondag 18 september 2016

Lezing: Lucas 15 : 1 – 10

Vorige week hebben we onze startzondag gevierd met het thema: Deel je leven. Wat mij betreft jammer dat het niet meer op het bord stond.

En we begonnen met koffie en een onderling gesprek over wat geloven en kerk voor ons betekenen.

Velen komen hier voor de onderlinge ontmoeting, omdat we blij zijn elkaar te zien en spreken. En ook al zeggen we het wat stamelend: er is toch ook meer.

Wij zijn immers met elkaar gemeente van de Heer omdat wij geloven, of zoals ik ergens las: omdat wij wat hebben met God en Jezus. Maar wat hebben wij dan precies met God en Jezus?

Ja, dat is vaak lastig onder woorden te brengen, zeker vandaag de dag. Want de antwoorden van vroeger op die vraag hebben hun vanzelfsprekendheid verloren, in ieder geval voor de mensen buiten de kerk, maar ook voor veel mensen daarbinnen. Ik denk dat u dat wel herkent, zelf ervaar ik geloven vaak als een zoektocht, een zoektocht naar God, een zoektocht waarop je soms vindt wat je zoekt. Maar vaak genoeg heb je ook het gevoel dat je het spoor helemaal bijster bent.

En nu geloven niet meer vanzelfsprekend is, is er des te meer reden om onze verbondenheid met elkaar te koesteren. Ons leven en geloven met elkaar te delen, te

blijven zoeken naar God, in ons persoonlijk leven en ook met elkaar als gemeente.

Maar hoe houden we dat vol: dag in dag uit, ondanks alle twijfel die ons telkens weer bekruipt door wat we meemaken in ons leven, door alle ellende die we in de wereld zien?

Ik denk inderdaad door hardnekkig te blijven zoeken naar God en onze zoektocht niet op te geven voordat we gevonden hebben.

Is dat geen hopeloze onderneming? Want hoe kunnen wij God eigenlijk vinden? Wellicht in het luisteren naar de verhalen die de zoekers van vroeger over God hebben verteld. Wij zijn immers niet de eersten die moeite hebben om met hart en ziel te geloven, en wij zullen ook zeker de laatsten niet zijn.

Vandaag een lezing vol bemoedigende beelden.

Om Jezus heen is een woordenstrijd gaande, met hemzelf als inzet. Die man deugt niet, zeggen schriftgeleerden en Farizeeën tegen elkaar, Hij gaat om met tollenaars en zondaars en eet met hen. Dat kan niet. Met zulke mensen moet je niet omgaan, die moet je vermijden. In de boeken van Mozes staat toch hoe je moet leven? Wij weten heus wel hoe het hoort. Zij, tollenaars en zondaars houden zich daar niet aan.

Wij- en zij-denken, wij en de anderen, het is van alle tijden.

Wie hoort erbij en wie niet? Zo krijg je een tweedeling met als onderliggend oordeel: wij doen het goed en die anderen niet.

Je hebt ons soort mensen én: de anderen.

Die anderen waar we maar zó een etiket op plakken,

terwijl we vaak nauwelijks iets van hen afweten en hen zeker niet persoonlijk kennen.

En u kent die etiketten vast wel. Zoals:

moslims zijn geneigd tot terrorisme, politici zijn alleen maar uit op zoveel mogelijk stemmen, alle directeuren van grote bedrijven zijn graaiers. Hangjongeren veroorzaken overlast.

In dit evangelie vragen Jezus' tegenstanders niet aan Hem: waarom doe je dit eigenlijk, leg eens uit?

Hadden ze dat maar gedaan. Dan had er misschien een zinvol gesprek kunnen ontstaan met argumenten over en weer en wie weet, begrip, of op zijn minst: respect.

Maar ze praten alleen maar óver Hem, niet mét Hem.

Hun oordeel staat tevoren al vast: die man, die Jezus, deugt niet. Want Hij gaat om met mensen die gewoon fout zijn.

Punt uit.

En wat doet Jezus dan? Iets onverwachts. Hij laat zich niet verleiden tot meedoen aan dat wij/zij denken. Hij geeft zijn tegenstanders niet op hun kop, ook verdedigt hij zijn omgang met mensen aan de onderkant van de samenleving niet.

Hij doet iets verrassend anders: hij vertelt een gelijkenis. Beeldtaal. Jezus gebruikt beeldtaal, om juist déze reden: tegenstellingen overwinnen, verbinding leggen.

Een voorbeeldverhaal uit het dagelijks leven van toen.

Over 100 schapen (10×10), over tien muntjes. Tien, een getal dat compleetheid uitdrukt.

Eén schaap is verdwaald, één muntje is kwijt. Ach, wat is nou één op de 100, één op de tien.

Maar de herder zoekt, de vrouw zoekt. Net zolang tot het verlorene gevonden is en dan is er grote blijdschap.

Met als boodschap: niemand kan gemist worden.
Zo zet Jezus iets anders tegenover het wij/zij denken.

Prachtig beelden. Met als boodschap: wie verloren dreigt te gaan, moet behouden worden. Het gaat God niet om iemands veroordeling en ondergang. Hij heeft al zijn mensen nodig.

En dan gaan onze gedachten, denk ik, op deze ochtend ook, naar al die beelden die wij zien van vluchtende mensen en kinderen, die soms bijna onmenselijk behandeld worden. En niemand weet eigenlijk hoe deze problemen opgelost kunnen/moeten worden. Deze week actieweek.

Maar het gaat om mensen, we kunnen ons hoofd niet wegdraaien. En wat is het dan hartverwarmend om te merken dat er mensen zijn die zich hun lot aantrekken. Ik weet ook niet goed of en hoe onze samenleving met deze problematiek kan omgaan, laat staan oplossen.

Maar een mens mag niet afgeschreven worden. Daar gaat het ook om in de gelijkenis. Zonder dat ene schaap is de kudde niet compleet. Dat ene muntje, misschien wel onderdeel van een ketting, kan niet gemist worden. Er mogen geen mensen buiten de boot vallen. Dat is Jezus' boodschap voor toen, en voor nu.

In Jezus' beeldverhaal speelt ieder van ons een rol. Een rol die kan wisselen, laten we dat ook beseffen. Soms ben je degene die oordeelt over een ander. Ook al was je het niet van plan, je zegt ineens iets waarmee je een ander oordeelt, veroordeelt. Het is je zomaar ontglipt. En al zeg je het misschien niet, je dént het vaak wel. Hoe open treden we een onbekende tegemoet?

Een andere rol is, dat je soms een kuddedier bent, je loopt maar wat rond in dezelfde richting als de meesten, misschien wel in een kringetje, en je ziet niet dat iemand uit jouw groep in de problemen is geraakt, de weg kwijt is.

Of je bent een keer zelf verdwaald, zoekgeraakt. Je weet je geen raad, je voelt je intens alleen en bang. Wat heerlijk als er dan iemand is die naar je op zoek gaat, die moeite voor je doet, om je er weer bij te halen..

Dat wij niet de enige en eerste mensen zijn die niet meer zo goed weten waar zij God moeten zoeken, blijkt dus wel uit deze verhalen. Met alle geduld van de wereld maakt Hij hun keer op keer duidelijk dat ook zij kinderen van God mogen zijn en dat God daarom niet zal rusten voordat Hij ook hen heeft gevonden.

Maar zoals wel vaker het geval is, zit ook in deze gelijkenissen een dubbele bodem. Jezus wil ons niet alleen maar duidelijk maken dat wij altijd van God opaan kunnen, ook als wij ons verloren voelen of in ons leven de weg zijn kwijt geraakt. Wij zijn niet alleen maar dat schaap of die drachme.

De bedoeling van Jezus is, denk ik, ook dat wij ons op onze manier gaan spiegelen aan die herder en die vrouw. Want die laten ons zien wat God van ons vraagt als wij in Hem geloven: dat wij met hart en ziel op zoek gaan naar de mensen in onze eigen omgeving die verloren zijn . Hij roept ons op om voor elkaar net zo barmhartig, zorgzaam en liefdevol te zijn als Hij dat is voor ons.

Want dankzij Jezus weten wij dat God ons zoekt met hart Bovendien kunnen deze twee verhalen ons helpen om scherper te zien wat God van ons vraagt. Hij roept ons op

om niet alleen maar kerk te zijn voor onszelf, om ons geloof te voeden en te vieren.
Mmar ook om kerk te zijn voor alle andere mensen in ons dorp, in onze omgeving. Om ons te bekommeren om al die mensen die verlangen naar houvast in hun leven, om al die mensen die op een of andere manier in hun leven zijn vastgelopen door eigen schuld of omdat het hun alsmat tegenzit. En dat dan bij voorkeur in zijn geest: met barmhartigheid en liefde en zonder vooroordelen. Want er zijn al genoeg plekken waar mensen voor een dichte deur komen en worden afgewezen om wie ze zijn. Het zal niet altijd meevallen om zo voor iedereen open te staan zoals Jezus dat doet bij Lucas. Want ook wij hebben last van onze vooroordelen en ook wij voelen of wij het willen of niet vaak weerstand als mensen anders zijn en denken en geloven dan wijzelf. Maar als wij barmhartig willen zijn voor anderen zoals God barmhartig is voor ons, dan zullen wij daar toch tegen moeten vechten. Het kan immers zomaar gebeuren dat wij zelf op een kwade dag dat verloren schaap zijn of die verloren drachme.

Laten wij met deze twee gelijkenissen over God in het achterhoofd met hart en ziel en vooral ook met veel vreugde samen eraan werken dat wij een gemeente zullen zijn, die leeft en deelt in de geest van Jezus. Als een veelkleurige gemeente waar mensen met hart en ziel kunnen geloven op de manier die bij hen persoonlijk past;
een gastvrije kerk waar iedereen welkom is, waar iedereen haar of zijn verhaal kwijt kan en kan delen met anderen.

En dan is het goed om te weten dat God ons daarbij wil dragen met zijn liefde en ons bezielen met zijn Geest. Jezus brengt Gods onbegrensde liefde dicht bij mensen. Hij geeft er zelf handen en voeten aan.

Dat wij daarin in mee zullen gaan.
Dat wij ons laten vinden en naar anderen op zoek te gaan.

Zoals Huub Oosterhuis heeft verwoord: NLB896

Gereformeerde kerk, Loosdrecht

ds. Hillegonda Ploeger

Wie heeft zijn geld verloren,
het goed waarvan hij leeft,
en zoekt niet uiten treuren
tot hij gevonden heeft.

Wie heeft een kind verloren
en zoekt niet overal
met handen, ogen, oren
en tranen zonder tal.

Wie heeft zijn God verloren
en zoekt niet her en der
op aarde, in de hemel,
geen verte gaat te ver.

Als zo de mensen leven
en zoeken is hun lot
en vinden is hun zegen,
hoeveel te meer dan God.

Hij ziet ons al van verre
omdat Hij ons bemint,
en liever dan de sterren
is Hem een mensenkind.

En voordat wij Hem zoeken
zijn wij gezocht door Hem,
en nu wij om Hem roepen,
geeft Hij ons deze stem.

En wie het wordt gegeven,
bespeurt Hem overal
in woorden allerwegen,
in mensen zonder tal.